

BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT POLGÁRMESTERE

141/2021.

Készült a 2021. november 10. napján tartandói képviselő-testületi ülésre
Készítette: dr. Tili Annamária Jegyzői Irodavezető

Tárgy: Javaslat névtelen közterület (sétány)
elnevezésére

Tisztelt Képviselő-testület!

A Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének a közterület- és városrésznevek megállapításáról, azok jelöléséről, valamint a házszám-megállapítás szabályairól szóló 94/2012. (XII. 27.) Főv. Kgy. rendelet (a továbbiakban R.) 2.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint „minden közterületet el kell nevezni.”

Az R. 5.§-a értelmében a „közterület elnevezését és az elnevezés megváltoztatását bárki kezdeményezheti az érintett közterület helye szerinti kerületi önkormányzatnál, vagy a Fővárosi Önkormányzatnál.”

Tájékoztatom a tisztelt Képviselő-testületet, hogy magánszemély részéről javaslat érkezett a Budapest XVI. kerület Döbröce utca és a Hősök fasora közötti névtelen közterület (ld. 1. melléklet, helyszínrajz) elnevezésére. A magánszemély javasolja, hogy az új közterület Torma Zsófia régésznről legyen elnevezve (ld. 2. melléklet).

Az R. 6.§:

- (3) bekezdése szerint „a kerületi önkormányzathoz benyújtott kezdeményezést a kerület támogatása esetén kell a főpolgármester részére megküldeni.”
- (4) bekezdés szerint „a közterület-elnevezéssel kapcsolatos javaslatot a főpolgármester terjeszti Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlése (továbbiakban: Közgyűlés) elé”.
- (5) bekezdés b) pontja értelmében a Közgyűlés hatáskörébe tartozik: „a közterületek elnevezése, elnevezésük megváltoztatása”.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy a javaslattal kapcsolatban alakítsa ki álláspontját és hozza meg a döntését!

Határozati javaslat:

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete javasolja Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének, hogy a Budapest, XVI. kerület 102767/1, 102736/1 és 102598 hrsz.-ú területeken, a Döbröce utca és a Hősök fasora közötti névtelen közterületet **Torma Zsófia sétánynak** nevezze el.

Felkéri a polgármestert, hogy gondoskodjon a közterület elnevezésére vonatkozó javaslat Budapest Főváros Főpolgármesterének történő megküldéséről.

Határidő: 2021. november 30.
Felelős: Kovács Péter polgármester
(Elfogadása egyszerű szótöbbséget igényel)

Budapest, 2021. október 26.

Kovács Péter
polgármester

Törvényességi szempontból megfelelő:

dr. Csomor Ervin
jegyző

Tárgyalásra illetékes bizottság:

Köznevelési, Kulturális, Sport, Ifjúság- és Gyermekvédelmi Bizottság
Kerületfejlesztési- és Üzemeltetési Bizottság

Mellékletek:

1. melléklet: helyszínrajz
2. melléklet: közterület elnevezése tárgyú levél

1. melléklet

Pu-582/2021

LÁSKA:

TR-CSONOR FALVÁR
KT FŐTÉR-ÉRTÉKELÉS

2. melléklet

Tisztelt Kovács Péter Polgármester úr, tisztelt Képviselő Testület!

J-25/2021.10.20. T. H. Ágyas

Örömmel vettem tudomásul, hogy a Döbröce utca és a Hősök fasora között egy átvezető utca készül. Szeretnék javaslatot tenni az utca elnevezésére. Az alább következő indoklás alapján javaslom, hogy az új létesítmény *Torma Zsófia* régésznőről nevezzék el. Róla nem csak Budapesten, de az egész országban sem neveztek még el utcát.

Már 2019-ben tettem javaslatot kerületi utcanevekre, Cinkotán pl. Wallaszky Pál, az első magyar irodalomtörténész érdemelne utcát, neki kerületi kötődése is van. A másik név Torma Zsófia volt, akit javasoltam. Bár XVI. kerületi kötődéséről nem tudok, de munkássága országos jelentőségű és sok olyan utcanevünk van, amelyeknél szintén nincs kerületi kötődés.

Torma Zsófia régésznő életrajza röviden

Torma Zsófia (1832-1899) a világ legelső ásató régésznője. Erdélyi nemeslány, Csicsókeresztúron született. Édesapja Torma József Belső-Szolnok vármegye 1848-as követe, országgyűlési képviselő, régész, történész. Nővérének férje, Makray László az 1848/49-es szabadságharcban honvéd alezredes Bem József seregében. Borsos József róla készítette a Nemzetőr c. festményét. Bátyja, Torma Károly 18 éves korában szintén csatlakozott Bem tábornokhoz és a zsigóói fegyverletételig vitézül harcolt. Később Aquincum régésze lett és a Magyar Tudományos Akadémia Tagja. Róla utca van elnevezve Budapesten.

Torma Zsófia tudományos munkásságának főbb állomásai:

Régészeti munkájának megkezdése előtt, ifjúkorában már lakóhelyének környékéről komoly földtani és őslénytani anyagot gyűjtött, amelyet sokszor napokig tartó fárasztó utakon szedett

össze, s amelyből múzeumok, paleontológiai társaságok is kértek tőle anyagot, Rómer Flóris, a magyar régészet atyja is megtekintette és csodálatát fejezte ki a gyűjtemény iránt.

Torma Zsófia **1875**-ben kezd ásatni Tordos őstelepén. Mint első ilyen munkával foglalkozó nőnek, sok nehézséggel kellett megküzdenie. Vagyonából nagy összegeket fizetett a földtulajdonosoknak, akiknek területén ásatásokat végzett. Néhány újság „bogarászó kisasszonynak” csúfolta, a korabeli társadalom nagy része nem értette, hogy miért nem bálozással, bécsi szórakozással foglalkozik csinos nő létére.

1876-ban részt vesz közel száz leletével a 9. Nemzetközi Ősrégészeti Kongresszuson Budapesten.

1877-ben a Szepeni Honismeretű Egylet tiszteletbeli tagjává választja.

1879-ben megjelenik első régészeti munkája, a „Hunyadvármegye Neolith (kőkorszakbeli) telepei”.

1880-ban megjelenik a Nándori barlangcsoportozatban végzett ásatásának ismertetése.

1880-ban Berlinbe hívják a Német Antropológusok nagygyűlésére, ahol Schliemann trójai leleteiből is kiállítanak.

1882-ben Németország múzeumait tanulmányozza, Maina-Frankfurtban részt vesz a német antropológusok XIII. Nagygyűlésén, ugyanebben az évben Bécs, Budapest, Kolozsvár, Nagyenyed őskori gyűjteményeit is végiglátogatja.

1884-ben Torinóból megérkezik Kossuth Lajos első tisztelgő levele, majd hosszabb levelezést folytatnak.

1889-ben, a német antropológusok bécsi kongresszusa nagy kudarc számára, hiszen még tízen sem ültek a székeken, akik rendelkeztek volna megfelelő ismeretekkel, hogy néprajzi összehasonlításait megértsék.

1894-ben magyarországi érdeklődés hiányában Jénában németül jelenik meg az „Ethnographische Analogieen”, azaz *Néprajzi hasonlóságok* című munkája, amelyről többnyire elismerő nyilatkozatok látnak napvilágot.

1899-ben, május 24-én, halála előtt fél évvel a Kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem tiszteletbeli bölcsészdoktorrá nevezi ki.

Jelentősége:

Nagyjából 25.000 (huszonötezer) régészetileg jelentős kőkori tárgyat gyűjtött össze, sok külföldi múzeum is kért tőle anyagot. Ebből 10 387 darabot gyűjteményt az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem- és Régiségtára vásárolt meg.

A kőkor legjelentősebb műveltségét, az úgynevezett Tordosi műveltséget fedezte fel.

Mivel nem volt régészeti végzettsége, továbbá 1848-as kötődése miatt a Magyar Tudományos Akadémia akkoriban nem támogatta törekvéseit, sőt munkájának jelentőségét sem ismerte fel.

Makkay János régészprofesszor írt róla könyvet „Holt lóra patkó” címmel. Ugyanis Torma Zsófia, amikor halála előtt a Kolozsvári Egyetem díszdoktorrá nevezte ki, keserű iróniával jegyezte meg: „holt lóra minek patkó?”

Szakács Gáborral több cikket írtunk róla, erdélyi ásatásainak helyszíneit is felkerestük, 2007-ben egy tanulmányom jelent meg: *Torma Zsófia, egy asszony a magyar régészet szolgálatában* címmel.

2019-ben Anders Kaliff svéd régész professzor szentelt egy könyvet munkásságának, ebből két idézet:

„Elkerülhetetlen arra gondolni, hogy mivé fejlődhetett volna az erdélyi és balkáni kora-kőkorszaki civilizációk kutatása, ha Zsófiának leleteit és elméleteit több szakmabeli már kezdettől fogva komolyan vette volna. A Magyar Tudományos Akadémia számottevő támogatásával már a XIX. században nagy szabású kutató ásatásokat lehetett volna kezdeni. Így viszont elhúzódott e kultúrának a tanulmányozása.”

„Annak ellenére, hogy Zsófia hivatalos egyetemi régészeti vagy történelmi végzettség hiányában dolgozott, mégis legmagasabb szintű régészeti szakmai tevékenységet folytatott.”

Józsa Judit kerámiaszobrász mintázta meg alakját, Dorogi Ferenc Miklós, kerületünk képzőművésze pedig domborművet készített róla.

Tisztelettel: S [REDACTED] F [REDACTED] K [REDACTED]

[REDACTED]

Bp. 2021. október 18.

[REDACTED]